

Rudolf Maister - Vojanov

Slovenski pesnik, general in borec za severno mejo, se je rodil 29. marca leta 1874 v Kamniku očetu Francetu in mami Frančiški kot najmlajši, tretji, sin. Umril je za posledicami kapi 26. julija leta 1934 v Uncu pri Rakeku. Pokopan je na pobreškem pokopališču v Mariboru.

Rojstna hiša Rudolfa Maistra v Kamniku.
Spomenik Rudolfa Maistra v Kamniku.

Ko je Rudolf napolnil tri leta, mu je umrl oče. Zanj njega je začel skrbeti stric Lovrenc, ki ga je navduševal nad vojaškim poklicem. Zato, se je po končani gimnaziji vpisal v kadetsko šolo na Dunaju in jo končal leta 1894. Kot naslovni vodja čete je služboval v Ljubljani in Celovcu, kjer je leta 1895 imenovan za poročnika. Za tem je služboval v mnogih krajih habsburške monarhije, kar mu je kasneje koristilo v bojih za severno mejo.

Njegove intelektualne sposobnosti in izjemne športne sposobnosti so mu omogočile strmo napredovanje v različnih vojaških šolah, ki ih je je izredno uspešno opravil.

Med šolanjem se je poročil in dobil dva sina: Hrvoja in Boruta.

Obramba Štajerske

Od 7. decembra leta 1914 je služboval v Mariboru, prvo kot referent na okrožnem poveljstvu nato pa kot začasni poveljnik. Po kratkem službovanju v Gradcu se je vrnil v Maribor s činom majorja. Tu je bil do razpada monarhije stalni poveljnik vojske.

Slika generala Maistra pri vходу v kadetnico Maribor.

30. oktobra leta 1918 je mariborski nemški svet razglasil Maribor z okolico za del nemške Avstrije. 1. novembra je Maister v vojašnici v Melju zbranim častnikompredpoveljnikom podpolkovnikom Holikom, odločno izjavil:

**NE PRIZNAM TEH TOČK.
MARIBOR RAZGLAŠAM ZA
JUGOSLOVANSKO POSEST IN
PREVZEMAM V IMENU SVOJE
VLADE VOJAŠKO POVELJSTVO
NAD MESTOM IN SPODNJO
ŠTAJERSKO.**

Narodni svet je to potrdil in Maistru podelil čin generala. Nemci so takoj ustanovili varnostne straže – zeleno gardo. General Maister je 9. novembra leta 1918 razglasil mobilizacijo. Odzvalo 4000 mož. Tako je nastala prva slovenska vojska. 23. novembra leta 1918 je razorožil zeleno gardo in z enotami zasedel celo severno mejo – od Dravograda do Radgone. 23. november v Sloveniji državni praznik in od Dneva samostojnosti slavi svojega prvega generala.

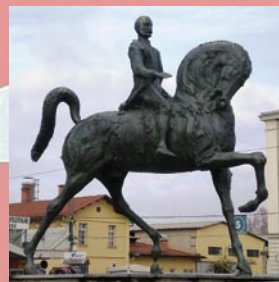
**General Rudolf Maister - Vojanov
je eden največjih Slovencev vseh časov.**

Vodenje boja slovenske narodne vojske za severno mejo je njegovo največje dejanje, ki ga uvršča med velikane 20. stoletja. Njemu se moramo zahvaliti, da je Maribor danes slovenski, da je slovenska Štajerska, da je slovensko Primorje. Žal, se je moral umakniti le z majhnega dela Koroške.

Spomenik generala Maistra v Mariboru na Maistrovem trgu.

Spomenik Maistru pred glavno železniško postajo v Ljubljani.

Pesmi Rudolfa Maistra - Vojanova

Nazaj pa jih ni

*Jemal jih je dan in jemala jih noč,
a vriskali vsi so veseli
in z naglji po prsih, z zelenjem v rokah
Bog ve kam od nas so odpeli.*

*In nihče ni vprašal, s kod fantje gredo,
kdo v strahu za njimi plače.*

*In nihče ni vprašal, kdo križ zasadi
tam zunaj v predaljno gomilo,
če fantom tem našim veselo srce
bi v grenki samoti odbilo.*

Naši mejniki

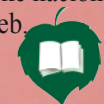
*Mladi ! Da ste pripravljeni:
meča ne dajte nikoli iz desnice,
naše pravice nikoli iz zenice !
Vranec naj zoblje osedlan,
da se kot strela zaprašite
in prevalite lažnike kamnite,
ko se ukreše – vaš dan.*

Bratje stražarji – pozdravljeni !

**Zahvaljujemo se Vojaškemu muzeju SV,
ki nam je posodil razstavo.**

Pregled besedil: prof. Marja Crnković.

Zgibanko pripravil: Svet slovenske nacionalne manjšine
Mesta Zagreb.

Slovenski dom

Masarykova 13, 10000 Zagreb

Tel: 01 48 55 171

e-mail: slovenski-dom@zg.t-com.hr

General, pesnik, slikar, bibliofil

General Rudolf Maister ni bil samo vojak, ampak je bil vsestranska oseba: literat, pesnik, slikar in bibliofil. Pesmi je pisal od mladosti do svoje smrti, objavil jih je v mnogih delih pod psevdonimi: Vuk Slavič, Krajnc, Bojan in Vojanov.

Prva Maistrova pesniška zbirka s preprostim naslovom 'Poezije' je izšla leta 1904, ko je bil star 30 let. To je bilo predporočno darilo izvoljenki Marici Stergarjevi. Svojo drugo pesniško zbirko z naslovom 'Kitica mojih' je izdal leta 1929 pri Tiskovni založbi v Mariboru.

Maistrovi pesniški zbirki: Poezije in Kitica mojih.

Maister je svoje pesništvo dognal do vrhunca šele v zrelih letih, in to predvsem v pesmih, ki združujejo slovensko pokrajino z izraznostjo slovenske ljudske pesmi.

Prav te pesmi je uglasbilo nekaj slovenskih skladateljev. Ti skladatelji so bili Emil Adamič, Fran Gerbič, Vasilij Mirk, Gojmir Krek, Ferdo Juvanec, Josip Procházka, Franc Premrl in Adolf Groembing. Nekatere med njimi so ponarodele – Kazen (Tam gori za našo vasjo) in Završki fantje Emila Adamiča ter Ferda Juvanca Rožmarin. Emil Adamič je na pobudo Maistrovega prijatelja, notarja Franja Stupice, leta 1930 uglasbil celoten ciklus Slovenske gorice. Posvetil ga je vsem Slovenskogoriškim pevcem.

Rudolf Maister – Vojanov se je ukvarjal tudi z organizacijo kulture in izdajal literarne zbornike. Ljubiteljsko je zelo rad slikal. V dunajski kadetnici je vse obdobje študija za prosto risanje dobival oceno odlično, zelo dober uspeh pa je dosegel tudi pri predmetu risanje vojaških položajev. Kasneje se je začel zanimati za krajinarstvo (najbolj znana je slika Bled).

*Rudolf Maister:
Bled, olje, 1897.
Original hranijo v
Mestnem muzeju v
Ljubljani.*

Maister je bil strasten ljubitelj knjig. Zbiral

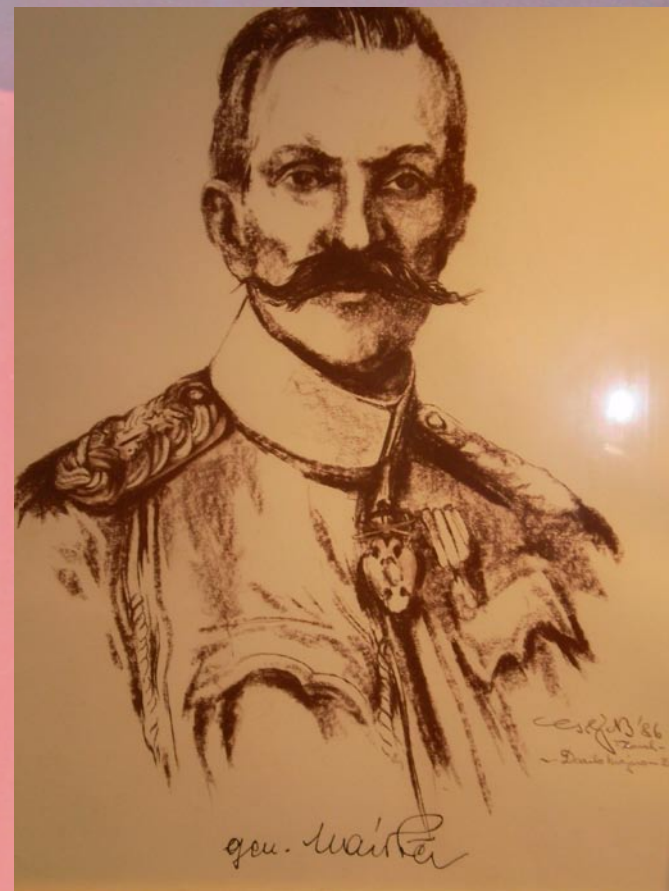
je stare knjige in si uredil dragoceno, bogato knjižnico. Danes v univerzitetni knjižnici v Mariboru hranijo okrog 600 knjig, ki jih je zbral.

Poznal je številne literarne ustvarjalce, teoretike in kritike, znanstvenike in politike. Med drugim je prijateljeval s Kamničanom Franom Albrehtom in še posebej s kamniškim častnim občanom Otonom Župančičem, s katerim ga je vezalo tovarišstvo še iz časov ljubljanske Zadruga. V času tik pred koroškim plebiscitom je bil tesno povezan z Maksimom Gasparijem. Poznal se je tudi s častnima občanoma Josipom Nikolajem in Nikolajem (Nikom) Sadnikarjem.

Po prisilni upokojitvi leta 1923 je ustvarjal v Mariboru, Zavrhu pri Lenartu in na Uncu pri Rakeku, kjer ga je zadel kap. Umrli je 26. julija 1934.

Zveza društev general Maister in društva general Maister in Franjo Malgaj

Potomci borcev za severno mejo so leta 1997 ustanovili in leto kasneje registrirali Društvo general Maister. Želeli so namreč odpraviti več desetletij dolgo zatajevanje zgodovinske vloge in dela generala in pesnika Rudolfa Maistra – Vojanova in njegovih soborcev. Pobudo za ustrezno vrednotenje generala Maistra je dal akademik prof. dr. Anton Trstenjak. Od leta 2005 pa do danes je v zvezi že 16 društev na različnih območjih Slovenije. Med njimi je tudi društvo nadporočnika Franja Malgaja, ki je bil desna roka generala Maistra. Na njihovo pobudo se 23. novembra proslavlja spominski državni praznik "Dan Rudolfa Maistra".

Razstava

Boji za severno mejo in

general Rudolf Maister

Slovenski dom

Zagreb, 24. november 2009

1874 - 1934